

Nytt läge i bladsvampstrategin

Bara en dryg månad kvar. Det kan tyckas tidigt att börja fundera över bladsvampbekämpningen nu i början av juni, men en bit in i juli behöver ögonen skärpas för att hitta första bladsvampfläcken. Särskilt viktigt för Cercospora, men också för klassikerna på bilden – mjöldagg och rost.

Sannolikt är den ökade förekomsten av bladsvampen Cercospora här för att stanna, och det behöver du som odlare ta extra höjd för.

Under 2025 såg vi en generell ökning av förekomsten av Cercospora över hela odlingsområdet. I en del fält var den också helt dominerande, vilket innebär en stor påverkan på både rotskörd och sockerhalt. I fält där Cercospora får en kraftig spridning är mönstret att övriga bladsvampar får en mycket underordnad betydelse, medan det i övriga fält fortfarande är rost och mjöldagg som dominerar.

Nya fungicider?

Inför 2026 är det nu klart att det inte kommer något godkännande för produkten Propulse SE 250, som under flera år funnits med i strategiförsöken. Detta som en följd av den ökade uppmärksamheten kring PFAS och nedbrytningsprodukten trifluorättiksyra (TFA).

Däremot är det inte omöjligt att det under året kan bli ett godkännande i någon form för en eller förhoppningsvis ett par andra fungicider. Det skulle verkligen behövas för att få bättre verktyg mot Cercospora, men också med tanke på att Revyona är en av de produkter som Kemikalieinspektionen nu

också tittar närmare på i förhållande till PFAS och TFA.

Generella strategier

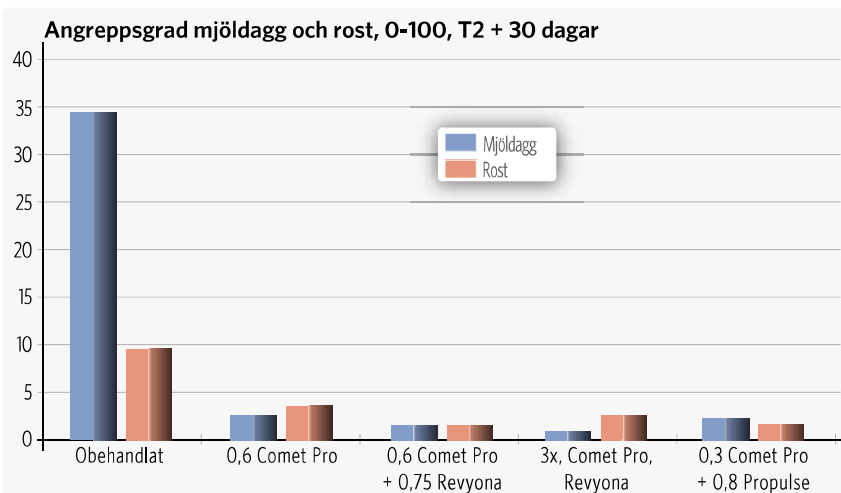
Standardrekommendationen för bladsvampbekämpningar har under flera år varit en kombination av Comet Pro och Revyona. Med nuvarande produkttillgång ligger den strategin kvar som huvudspår även för 2026. Den har visat sig vara robust över flera års försök. Ibland har kombinationen presterat på samma nivå som enbart Comet Pro, men samtidigt finns det också ett flertal försök där kombinationen gett ett tydligt mervärde. Doseringarna har i försöken över åren

varierat inom spannet 0,3–0,6 l/ha Comet Pro + 0,5–0,75 l/ha Revyona, men alltid med två behandlingstillfällen och alltid med samma dosering vid behandlingstillfälle ett som två. Som vanligt gäller denna strategi huvudsakligen fält som tas upp från andra halvan av oktober och framåt, men mer om upptagningstidpunkten längre fram i artikeln.

Mot Cercospora

Bedöms förekomsten av Cercospora kunna bli betydande, så räcker inte den generella strategin till. I defälten behöver timingen också verkligen vara optimal. Första tecknet på infektion innebär också tidpunkten för första behandlingstillfället. Möjligen behöver behandlingen egentligen vara helt förebyggande, det vill säga tydligt tidigare än första fläcken, men det vet vi förhoppningsvis mer om efter en nystartad försöksserie i höst.

Effekten av Comet Pro på Cercospora kan förväntas vara obefintlig på grund av utbredd resistens. Däremot kan Amistar Gold ge ett förstärkt skydd genom sitt innehåll av difenokonazol. Utöver det så är lösningen just nu en högre dosering av Revyona och i hårt drabbade fält sannolikt också en tredje behandling. Under 2025 testades en strategi med 0,3 l/ha Comet Pro + 1,5 l/ha Revyona vid två behandlingar i försök som smittats med Cercospora. Den kombinationen presterade skördemässigt på samma nivå som två behandlingar med 0,3 l/ha Comet Pro + 0,8 l/ha

Preparatblandning inte dumt. Kombinationen av två behandlingar med Comet Pro + Revyona visade på en god effekt mot både mjöldagg och rost 30 dagar efter andra behandlingen. Med undantaget för strategin där det står 3x framför, omfattade övriga led två behandlingar med den angivna doseringen i diagrammet.

En liten rackare. De första symptomen på Cercospora kännetecknas av en ljus fläck omgiven av en violett ring. Förloppet är förhållandevis snabbt och fläckarna breder senare ut sig i sammanhängande brunfärgade partier.

Propulse SE 250, vilken varit den starkaste lösningen mot Cercospora i tidigare års bladsvampförsök.

Merintäkten, i förhållande till obehandlat, i försöken för strategin med den höga dosen Revyona landade på runt 3 800 kronor per hektar. Från det ska det dras en preparatkostnad på runt 1 400 kronor plus körkostnad.

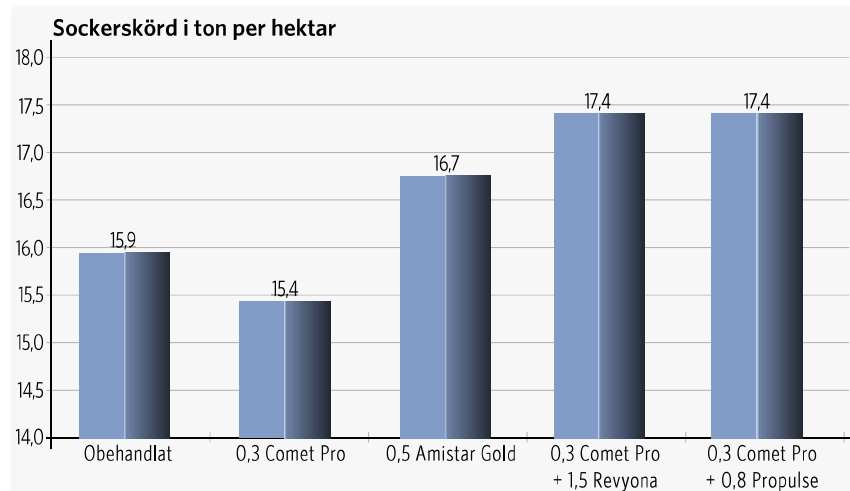
Behöver den strategin förstärkas ytterligare, skulle det kunna innebära en första behandling med 0,3 l/ha Comet Pro + 1,5 l/ha Revyona, en andra behandling med 1 l/ha Amistar Gold och en tredje med 0,3 l/ha Comet Pro + 1,5 l/ha Revyona. Långt ifrån en billig lösning, men så har också Cercospora en potentiellt mycket hög påverkan på skörden.

Sortvalets betydelse

Genom många års sortförsök och jämförelse mellan behandlat och obehandlat finns tydliga resultat på att sorterna är mer eller mindre känsliga för angrepp.

Merskörden för svampbehandling är helt enkelt tydligt högre för vissa sorter än andra. Bland de konventionella sorterna tillhör Claudia KWS och Miracula KWS de minst bladsvampkänsliga sorterna.

I Conviso Smart gäller motsvarande för Smart Nelda KWS och Smart Lindita KWS. I andra ändan av skalan hittar vi sorter som Aragon, Caspian och Fabienna KWS. Till samma kategori hör även Smart Attala KWS och Smart Thea KWS.

Strategier mot Cercospora. Staplarna visar sockerskörden i ton per hektar för olika strategier mot Cercospora. Resultaten är en sammanslagning av två försöksplatser under 2025 där Cercospora sprutats ut i försöken i månadsskiftet juni/juli och bladsvampbehandlingen gjordes vid första symptom och sedan efter tre veckor med doseringen som anges i diagrammet vid båda tillfällena.

Inom NBR tittar vi nu närmare på olika svampstrategier anpassat till vilken nivå av sjukdomstolerans en sort har. Det är vår förhoppning att vi framöver kan ha tydligare underlag för en mer anpassad bladsvampstrategi på sortnivå, eller åtminstone i olika grupperingar av sorter.

Fördelarna med en motståndskraftig sort är flera. Angreppen utvecklas långsammare, vilket med stor sannolikhet innebär ett något större behandlingsfönster. Risken minskar därmed om exempelvis väder- eller arbetssituationen ställer till det i förhållande till en annars optimal behandlingstidpunkt.

I normalfallet påverkas antagligen inte det optimala antalet behandlingar, men i gränslandet mellan exempelvis en och två behandlingar eller två och tre dito kan det spela roll. Det är också sannolikt att det kan skilja något i optimal dosering.

Proline i Danmark

I Danmark blev Proline EC 250 i fjol godkänd för en mindre användning (minor use) mot Cercospora. Bakgrunden till det var att Propulse SE 250, som under några år kunnat användas på dispens, inte fick ett fortsatt godkännande på grund av tidigare nämnda TFA-problem.

Propulse SE 250 består av två verksamma ämnen i form av protikonazol och fluopyram. Kopplat till TFA är det fluopyram som utgör problematiken. Dessutom är det protikonazol som bedöms ge det mesta av effekten mot Cercospora och det är den delen som också finns i Proline EC 250. Med den bakgrunden lämnades det in en ansökan om minor use, som då också blev beviljad.

I NBRs danska bladsvampförsök under 2025 var det också led innehållande Proline EC 250 som både gav högst skörd och även låg i topp vad gäller

Sorten har betydelse. Drönbild från ett av Cercospora-försöken under 2025 visar tydligt på skillnader mellan sorternas motståndskraft mot Cercospora, men även mot övriga bladsvampar finns tydliga sortskillnader.

effekten på Cercospora. Skulle vi få en produkt innehållande protiokonazol godkänd i Sverige, vilket det jobbas på från branschen, hade vi varit klart bättre rustade inför framtiden.

Upptagningstidpunkten

Det känns logiskt att en senare upptagningstidpunkt skulle kunna öka behovet av fler bladsvampbekämpningar. Bekämpningarna är till för att skydda tillväxten och när tillväxtperioden blir längre är det också rimligt att det behövs ett skydd under längre tid. Med fler behandlingar följer såklart också en högre kostnads massa och det är egentligen det som är huvudfrågan. Uppväger

merintäkten för en ökad skördetillväxt merkostnaden för ytterligare en behandling? Som en summering av två års danska försök i NBRs regi har en eller två behandlingar uppnått samma netto vid skörd i mitten av september, två eller tre behandlingar samma netto vid skörd i mitten av oktober och tre behandlingar högst netto vid skörd i mitten av november. Kanske inte den viktigaste, men åtminstone en faktor att ha med i tankarna inför beslutet i höst.

En mix av åtgärder

Summerat kommer bladsvampstrategin att påverkas av en rad faktorer. De är exempelvis årsmån, bevattning,

historiska erfarenheter kring svamptryck på lokalen, dominerande svampar för året, sort, timing, tillgängliga produkter och upptagningstidpunkt. Alla är viktiga att ta hänsyn till. En del av faktorerna är redan givna i form av sort och lokal. Nu gäller det bara att anpassa strategin på ett så flexibelt och odlingssäkert sätt som möjligt i förhållande till övriga faktorer. Lycka till med det!

Louise Holmquist
NBR Nordic Beet Research

Rikard Andersson
NBR Nordic Beet Research